

## **1. ŠTEVILO OBČIN – RES PROBLEM ALI LE PRIROČNA DIMNA ZAVESA?**

**V Sloveniji imamo 212 občin. Pogosto slišimo, da jih je preveč, a občine opozarjajo, da je pravi problem drugje: država jim nalaga vedno več nalog, financiranja pa ne prilagodi. Kako vaša stranka gleda na število občin in njihovo vlogo? Boste občine obravnavali kot razvojne partnerje ali kot podaljšek državne uprave?**

Občine v Sloveniji opravljajo izjemno delo s katerim imamo zavidljivo urejenost po celotni državi od komunalne, cestne in druge javne infrastrukture, ki nam jo lahko zavidajo številne evropske države. Občine so pomembna administrativna središča in skrbijo za številne skupnosti, ki bogatijo življenje na različnih področjih. Vidimo jih kot pomembne partnerje pri bolj odločni decentralizaciji države in vzpostavljanju pokrajin. Z znanjem, ki ga slovenske občine premorejo, želimo zgraditi trdno partnerstvo, ki bo tudi skozi kohezijsko politiko gradilo na skladnem regionalnem razvoju, kjer bodo občine ključni partner pri razdelitvi evropske ovojnice kohezijskih sredstev v prihodnjem obdobju črpanja evropskih sredstev.

## **2. CENTRALIZACIJA – SLOVENIJA JE MED NAJBOLJ CENTRALIZIRANIMI DRŽAVAMI V EU**

**Občine opozarjajo, da je Slovenija izrazito centralizirana, kar duši lokalni razvoj. Ali menite, da imajo občine dovolj avtonomije? Katere konkretne sistemske spremembe boste uvedli, da se končno zmanjša centralizacija in se poveča avtonomija lokalne samouprave?**

Kot že omenjeno pri prejšnjem vprašanju - država mora okrepiti vlogo Ministrstva za kohezijo in (skladen) regionalni razvoj, ki je bilo doslej preveč zapostavljeno. To ministrstvo je ključno za uveljavljanje politik skladnega regionalnega razvoja, bolj razpršene porabe

kohezijskih sredstev in regionalizacijo. Če bi se temu ministrstvu pridružil še direktorat za lokalno samoupravo, bi lahko nastalo močnejše resorno ministrstvo, ki bi predstavljalo osrednjo vstopno točko za občine. Vsa ministrstva morajo hkrati sprejeti obstoječe oblike in meje kohezijskih statističnih regij ter znotraj njih oblikovati svoje razvojne strategije brez izjem – kot se danes dogaja na primer v zdravstvu, turizmu in še nekaterih drugih področjih.

. Na ta način se bo opolnomočilo sodelovanje občin znotraj že obstoječih regijskih struktur in na ta način regijskim razvojnim načrtom in strategijam dodajalo tudi določene finančne vzpodbude, ki bodo zmanjšale vpliv centralističnega vodenja, ne glede na politično opcijo na oblasti. Nadalje bo ob razvoju tovrstne politike oblikovala postopna uvedba regij in financiranje le-teh. Ponovno je skupaj z vsemi združenji občin potrebno pregledati vse zakonske naloge občin in odpreti vprašanje podfinanciranja določenih nalog, ki v neenakovredni položaj postavljajo številne občine, ki bi si zaslužile dodatne spodbude za razvoj.

## **3. PARTNERSKI DIALOG – NE LE NA PAPIRJU, AMPAK V PRAKSI**

**Občinska združenja opozarjajo, da je dialog z državo pogosto zgolj formalen. Kako boste zagotovili, da bodo občine dejansko vključene v pripravo zakonodaje? Ali boste uvedli samostojen resor za lokalno samoupravo, ki bo imel realno moč in ne le simbolne pristojnosti?**

V povezavi z odgovorom pri prejšnjem vprašanju razmišljamo o krepitvi resorja, ki bi omogočil bolj usklajeno regionalno politiko ter tesnejše sodelovanje z občinami. Pri sodelovanju združenj občin pri sooblikovanju investicijske ovojnice in zastopanju interesov vseh kohezijskih regij imamo v mislih prav to - aktivno vlogo občin. Različna združenja imajo različne oblike organiziranosti, želimo si, da bi imeli stalen dialog z določeno strokovno skupino združenj občin, ki bi sodelovala tudi pri nastajanju zakonodaje, kar se v praksi že pogosto dogaja in to prakso mogoče tudi precej nadgraditi.

#### **4. POKRAJINE – VEČ KOT 30 LET ČAKAMO NA DRUGO RAVEN SAMOUPRAVE**

**Ustava predvideva pokrajine, a politične volje ni. Ali se vaša stranka zavezuje, da bo v naslednjem mandatu ustanovila pokrajine? Če ne, kako boste zagotovili učinkovitejši regionalni razvoj in zmanjšali preobremenjenost države s pristojnostmi?**

Podpiramo ustanovitev pokrajin. Verjamemo, da je z modrostjo mogoča postopna uvedba pokrajin, ravno na način, da se obstoječe oblike kohezijskih regij krepijo tako na ravni večje programske avtonomije in za to prilagojenih razpisih, ki bodo tako bolj enakomerno dosegli vse slovenske regije

#### **5. RAZVOJNE RAZLIKE – MAJHNE OBČINE NE MOREJO VEČ ČAKATI**

**V Sloveniji je 105 občin z manj kot 5.000 prebivalci, med njimi pa kar 7 občin z manj kot 1.000 prebivalci. To pomeni, da je več kot polovica vseh slovenskih občin majhnih, hkrati pa prav te občine opozarjajo, da brez dodatne podpore ne morejo zagotavljati niti osnovnih storitev, ki jih je država nanje prenesla. Majhne občine so hrbtenica slovenskega prostora, a so hkrati najbolj finančno ranljive, saj imajo najmanj lastnih prihodkov in so najbolj odvisne od državnih sredstev, ki pa realnim stroškom že dolgo ne sledijo.**

**Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka sprejela za zmanjšanje razvojnih razlik in za krepitev manjših občin, ki predstavljajo več kot polovico slovenskih občin in so ključne za ohranjanje poseljenosti, storitev in razvoja celotne države?**

Država mora najprej sprejeti ustrezne mehanizme za osnovne storitve, ki bodo omogočale manjšim občinam sedanji nivo razvitosti. Mednje spadajo tudi iskanje rešitve za razvejanost mreže bank in bankomatov po vsej državi, za ustavitev krčenja poštnih in drugih administrativnih storitev. Sofinanciranje bankomatov ne sme biti breme občin, zato mora poskrbeti Banka Slovenije, ki mora delovati v interesu Republike Slovenije, ki ji mora biti v interesu enakomerna poseljenost po vsej državi. Tudi z vidika nacionalne varnosti na obmejnih območjih, vidimo kot osrednji izziv zagotoviti paket storitev, ki bo onemogočal nadaljnje krčenje osnovnih storitev. Enako je tudi z zagotavljanjem dostopa do kvalitetnega javnega zdravstva na primarnem nivoju. Obenem želimo z dodatnimi spodbudami države okrepiti vlogo medobčinskih uprav in razširiti trenutno določena področja s področji, kjer manjše občine težko zagotavljajo znanje zaradi kadrovskih omejitev. Številne države tovrstno reševanje težav manjših občin najbolj učinkovito rešujejo ravno s tem mehanizmom. V stranki Levica smo nasprotovali prodaji državnih podjetij kot je Mercator, za katerega menimo, da obstaja nacionalni in lokalni interes, da imamo državnega prodajalca, ki je prisoten v manjših krajih z

večinsko slovenskimi dobavitelji, ki so pomemben del hrbtenice slovenske samooskrbe in kmetijstva nasploh.

## **6. FINANCIRANJE OBČIN, POVPREČNINA – OBČINE SO URADNO PODFINANCIRANE ZA SKORAJ 20 %**

**Po uradnih podatkih in analizah občine opozarjajo, da povprečnina zaostaja za realnimi stroški za skoraj 20 %. To pomeni, da občine vsako leto iz lastnih prihodkov krpijo naloge, ki jih je določila država. Kako boste zagotovili, da bo povprečnina končno pokrivala dejanske stroške? Boste uvedli avtomatsko indeksacijo, da se občine ne bodo več vsako leto borile za preživetje?**

Občine morajo dobiti sredstva za zakonske naloge, ki jih izvajajo. Zavedamo se, da so sredstva trenutno razdeljena po kriterijih, ki variirajo od občine do občine. Obstajajo občine ki so bolj podfinancirane in občine, ki niso podfinancirane, zato menimo, da je pomembno z dialogom in s skupnimi močmi ustvariti mehanizme, ki bodo zmanjševali te razlike in pravično povrnila sredstva tistim občinam, ki morajo prejeti več sredstev kot doslej. Želimo si več sodelovanja med občinami, kot že rečeno skozi mehanizem skupnih občinskih uprav. Z ustanovitvijo pokrajin se lahko določene naloge občin prenese na pokrajine in s tem razbremeni občine.

## **7. EU SREDSTVA – ZARADI SLABE DRŽAVNE ORGANIZACIJE IZGUBLJAMO RAZVOJNE PRILOŽNOSTI**

**Slovenija je v aktualnem obdobju neučinkovita pri črpanju evropskih sredstev, kar občine neposredno prizadene. Kje vidite ključne razloge za neučinkovitost in kako boste zagotovili, da bodo občine v prihodnje lažje, hitreje in manj birokratsko dostopale do evropskih sredstev?**

Kot rečeno, v Levici in Vesni menimo, da bi morale biti občine del odločanja o razdelitvi prihodnje kohezijske ovojnice, ki bi del sredstev, ne le preko mehanizma dogovora za razvoj regij, resorno razdelili po kohezijskih regijah. Na ta način bi bila učinkovitost občin na eni strani večja, na drugi strani pa bi bila tudi transparentnost države večja, ker bi se odpravila predpostavljajna, da država favorizira določene regije bolj, kot druge. Menim pa, da je potrebno regijam, ki so v zaostanku nameniti dodatno pozornost z razvojnimi finančnimi mehanizmi.

## **8. KADROVSKA PODHRANJENOST – OBČINE NE MOREJO IZVAJATI NALOG BREZ SISTEMSKE PODPORE**

Občine opozarjajo, da se soočajo z izrazitim pomanjkanjem strokovnih kadrov, med drugim na področjih prostorskega načrtovanja, javnih naročil, socialnega varstva, urejanja okolja ter priprave in izvajanja evropskih projektov, hkrati pa jim država nalaga vse več vsebinsko in administrativno zahtevnih nalog.

Ker je Slovenija decentralizirana država, prenos pristojnosti nazaj na državno raven ne predstavlja rešitve. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka uvedla za krepitev strokovnih in kadrovskih zmogljivosti občin – na primer skupne strokovne službe, sistemsko sofinanciranje

kadrov, poenostavitev postopkov ali druge rešitve, ki bodo občinam omogočile učinkovito izvajanje nalog?

Kot omenjeno zgoraj, se nam zdijo ključne dodatne spodbude skupnih občinskih uprav in dodatno nagrajevanje tistih občin, ki bodo več nalog prenesle na skupne uprave. S tem bodo te občine dodatno prihranile denar pri plačah in bodo imeli nekaj več investicijskih sredstev.

Druga rešitev je ustanovitev pokrajin in prenašanje določenih nalog z občin na pokrajine. Z dvonivojsko lokalno samoupravo bodo naloge, ki presegajo meje ene občine, lahko učinkoviteje in racionalneje izvajane v okviru pokrajine.